

A86/47

11 december 1986.

SANCTIES TEGEN SYRIE WEGENS BOM OP HEATHROW (IV).

In dit laatste rapport in een serie van vier wordt vooral aandacht besteed aan de wijze waarop Moskou c.s. reageerden op de HINDAWI-zaak. Geconstateerd moet worden dat in het Oostblok meer waarde is toegekend aan de ontkenningen van de Syrische vriend in het Midden Oosten dan aan het omvangrijke bewijsmateriaal vanuit het Westen. De leiders in Oost-Europa wekken zo wel de indruk dat zij er niet echt onder gebukt gaan dat het fenomeen terrorisme een van de struikelblokken blijft in de Oost-West-relaties. De vraag hoe het Oostblok en het Westen samen het Arabisch terrorisme te lijf kunnen gaan, is door de in dit rapport beschreven reacties in ieder geval geen stap dichterbij een antwoord gebracht.

Aan het slot van dit stuk wordt in het kort melding gemaakt van enkele reacties van de kant van China en enige Westeuropese CP-en, waaronder een opmerkelijke evaluatie in het CPN-dagblad 'De Waarheid'.

SANCTIES TEGEN SYRIE WEGENS BOM OP HEATHROW (IV).

Contacten tussen Londen en Moskou.

Nog op 24 oktober, de dag van de veroordeling van HINDAWI en van de strafmaatregelen tegen Damascus, ontmoette een hoge Britse diplomaat de Sovjetrussische zaakgelastigde in Londen om hem uitleg te geven over de Engelse stappen. En minister van Buitenlandse Zaken HOWE zei 's avonds in een interview voor de radio dat de Britten bij de Sovjets "begrip en samenwerking" zochten. Hij vertelde zijn Sovjet-collega SHEVARDNADZE in september in New York te hebben gesproken en toen met hem van gedachten te hebben gewisseld over terrorisme en de bestrijding daarvan. Volgens HOWE hadden de Sovjets toen ingestemd met het voorstel om op ambtelijk niveau over deze problematiek te gaan praten. De Britse minister noemde voor de radio de HINDAWI-affaire een goede gelegenheid om dat voorstel nader inhoud te geven* . Zoals hieronder nog nader zal worden geschetst reageerden de Sovjets evenwel reeds op 24 oktober in het openbaar negatief op de Britse stappen tegen Syrië. Een woordvoeder van Buitenlandse Zaken in Londen gaf een dag later lucht aan het Britse ongenoegen over die reactie van Moskou. Hij zei dat zijn regering het tijd achtte voor de USSR om zich nu eens in het publiek te distantiëren van door staten gesteund terrorisme, waar de HINDAWI-zaak immers zo'n duidelijk specimen van was.

Op 4 november ontmoetten HOWE en SHEVARDNADZE elkaar in Wenen. Na afloop van dat gesprek zei de Britse minister dat er was afgesproken dat beide landen later in het jaar in Londen op ambtelijk niveau zouden gaan praten over terreurbestrijding en mogelijkheden tot samenwerking daarbij. Voorts had de Sovjet-minister om nader bewijsmateriaal in de HINDAWI-zaak gevraagd** .

Reakties Moskou op stap Londen.

Zoals reeds aangestipt reageerde de Sovjet Unie binnen enkele uren via een Tass-commentaar op de veroordeling van HINDAWI en de bekendmaking van de Britse stappen tegen Damascus. Gesteld werd dat de Engelse regering als voorwendsel voor de onvriendelijke stap tegen Syrië gebruik maakte van de ongegronde beschuldiging als zouden de Syriërs betrokken zijn geweest bij een poging tot een aanslag tegen een El-Al-toestel. Bovendien was de beschuldiging ook nog eens gebaseerd op de verklaringen van "een terrorist die heeft bewezen niet goed bij zijn hoofd te zijn". Volgens de commentator "past deze provocatieve daad in de rabiante anti-Syrische campagne" die op gang is gebracht door Israël en de Verenigde Staten en die er op is gericht om Syrië en de "consistente anti-imperialistische politiek" van dat land in discrediet te brengen. Tass waarschuwde dat het Britse besluit wel eens als een boemerang tegen Londen zou kunnen gaan werken en dat het in ieder geval de Engelse pogingen om een aktieve rol in het Midden Oosten te spelen compromitteerde. Een dag later schreef een andere commentator van hetzelfde persbureau dat de Britten een half jaar nodig hadden gehad om een versie van het gebeuren op Heathrow in april te ontwikkelen "die in haar absurditeit zelfs een ervaren BBC-commentator schokte". De regering in Londen was volgens Tass zelfs zover gegaan te beweren dat de Syrische ambassadeur in persoon bij de affaire betrokken was geweest.

---

*De gegevens in deze en de volgende alinea zijn ontleend aan 'The New York Times' dd. 26-10-1986.

**'The Guardian' dd. 5-11-1986.

Op de dag dat de EG in Luxemburg vergaderde over onder andere het Britse verzoek tot sancties tegen Damascus commentarieerde een Sovjetrussisch radiostation dat de Engelsen er niet in waren geslaagd om Syrië of de internationale gemeenschap ook maar het geringste bewijs inzake de Syrische rol te leveren. Integendeel, Londen negeerde volgens dit commentaar simpelweg de categorische ontkenningen van Damascus* .

Sovjetbladen over sancties EG en VS.

In een artikel dat reeds begin november was geschreven hield het internationale Sovjetrussische weekblad 'Nieuwe Tijden' zijn lezers voor dat Frankrijk naar het scheen inmiddels had besloten tot een bevrozing van wapenleveranties aan Damascus. De Westduitsers waren volgens het blad "zelfs al een stap verder gegaan" doordat zij maatregelen overwogen tegen de Syrische ambassade "inclusief het onder toezicht houden van diplomaten!". Het blad wist voorts te vertellen dat de Britse politie HINDAWI's betekenissen "uit hem had geslagen". Volgens 'Nieuwe Tijden' werd Syrië krachtig en resoluut gesteund door de USSR en de andere socialistische landen, door Lybië, Algerije, Noord- en Zuid-Jemen en Libanon, door patriottische Palestijnen en door alle mannen en vrouwen van goede wil"***

Op 10 november namen de Twaalf minus Griekenland in Londen het besluit tot strafmaatregelen tegen Damascus. Pravda-commentator Vladimir PERESADA schreef dat die stap was genomen onder druk van Washington. Volgens hem "is de anti-Syrische kruistocht die door leidende krachten in het Westen en door Israël is gelanceerd een poging om een soevereine Arabische staat te straffen voor zijn onafhankelijke koers, die de uitvoering van de imperialistische plannen in het Midden Oosten verhindert". PERESADA stelde voorts vast dat de lidstaten niet alle Britse voorstellen hadden geaccepteerd. Hierbij dacht hij ongetwijfeld aan de oorspronkelijke wens van Londen dat de Twaalf hun ambassadeurs uit Damascus zouden terugroepen. Volgens de commentator bewees deze weigering dat de Westeuropese regeringen zich bewust waren van "het gevaar dat schuilt in het optreden op basis van een door de Israëliërs geheime dienst opgezette provocatie"****

Het door het CC/CPSU uitgegeven blad 'Selskaya Zhizu' schreef over de affaire op 18 november**** , dat wil zeggen nadat ook Amerika sancties tegen Syrië had afgekondigd en nadat het eerste nieuws was doorgesijpeld over de Amerikaanse wapenleveranties aan Iran. Volgens dit commentaar was de campagne tegen Damascus erop gericht om de wereldopinie af te leiden van het feit dat door het "militaristisch beleid van het Witte Huis" de nucleaire ontwapening was geblokkeerd. De strijd van Washington tegen het terrorisme noemde het blad vervolgens "belachelijk, gezien de geheime operatie van het Witte Huis om door wapenleveranties aan Iran te interveniëren in de oorlog tussen Irak en Iran". Het doel van de Amerikaanse strafmaatregelen werd als puur propagandistisch betiteld. Het blad beriep zich voor deze stelling op commentatoren in de VS die staande hielden dat de nieuwe stappen niets toevoegden aan de reeds van kracht zijnde beperkende maatregelen***** .

---

*Radio Vrede en Vooruitgang dd. 27-10-1986.

**Nieuwe Tijden (Engelstalige uitgave) nr.86/45 dd. 17-11-1986.

***Tass dd. 12-11-1986.

****Tass dd. 18-11-1986.

*****Vgl. Focus A86/41 dd. 1-12-1986, blz.1.

Steun Sovjets voor Damascus.

Het Syrische persbureau meldde op 31 oktober dat president AL-ASSAD die dag een brief had gekregen van de Kremlin-leiders, waarin stond dat "de USSR zich sterk maakt voor Syrië in de confrontatie van dat land met Groot-Britannië en alert is op pogingen om Damascus onder druk te zetten"* . En op 4 november verzekerde de Pravda in een commentaar dat "Syrië niet alleen staat"*** . De Sovjetrussische plaatsvervangend minister van Defensie Jevgeni IVANOVSKI arriveerde in Damascus op 10 november, de dag van het voortgezette EG-beraad in Londen. Tijdens zijn bezoek zou hij de Syrische leiders nog eens de verzekering geven dat de USSR hun land "blijvend en met alle middelen zal steunen in de confrontatie met de imperialistisch-zionistische agressie"**** . Deze steunbetuiging kwam op een moment dat de media in Syrië en in de Sovjet-Unie openlijk schreven dat een militaire strafexpeditie tegen Damascus op handen was.

Stemmen uit Oost-Europa.

Perscommentaren en verklaringen in de andere Oostblokstaten lieten er geen twijfel over bestaan dat die landen de stappen tegen Syrië veroordeelden. De argumenten liepen over het algemeen goed in de pas met Moskou en worden hier daarom niet herhaald.

Het Bulgarse partijdagblad schreef in een commentaar dat het beschuldigen van een staat van betrokkenheid bij terrorisme een dermate ernstige zaak is dat de aantijging gebaseerd moet zijn op "absoluut betrouwbaar bewijsmateriaal" dat bovendien moet zijn vastgesteld door "competente instanties". Volgens de krant hadden de Britten met hun stappen tegen Syrië de veroordeling van een persoon omgezet in een uitspraak tegen een staat**** .

In een commentaar dat werd uitgezonden door de Hongaarse televisie werd gezegd dat de Britse maatregelen tegen Damascus erop waren gericht de Arabieren onderling te verdelen op het moment dat zij onder elkaar overleg voerden over het beleggen van een Arabische topconferentie en van een top van de islamitische staten. De comentator toonde zich voorts verontwaardigd over wat hij noemde de Amerikaanse pogingen om de bondgenoten van de USSR in het Midden Oosten aan te wijzen als de krachten achter het terrorisme***** .

Het Roemeense persbureau wees erop dat Londen het besluit had genomen ondanks de herhaalde officiële Syrische ontkenning van betrokkenheid bij de HINDAWI-zaak. De commentator noemde dit "een daad tegen de normen en principes die van kracht zijn wanneer staten officiële relaties onderhouden". Eenzijdige stappen als die van Londen "dragen bij aan de animositeit, ondermijnen het vertrouwen tussen staten en voeren de internationale spanning kunstmatig op"***** .

Een mantel.

De 'International Union of Students' (IUS), de in Praag zetelde internationale communistische mantelorganisatie voor studenten, veroordeelde in een persverklaring de Britse campagne tegen Syrië, omdat die tot doel zou hebben om de aandacht van de internationale publieke opinie af te wenden van de echte terroristen. De organisatie toonde zich er van overtuigd dat het optreden van

---

*NRC-Handelsblad dd. 1-11-1986.

**Tass dd. 4-11-1986.

***Volkskrant dd. 12-11-1986.

****Rabotnicheskoe Delo dd. 27-10-1986.

*****Hongaarse televisie dd. 25-10-1986.

*****Agerpress dd. 28-11-1986.

Londen plaatsvond op direkte instructies van Washington en Tel Aviv. Alle aangesloten en bevriende groeperingen werden opgeroepen om "deze nieuwe aktie van imperialisten en zionisten te ontmaskeren"* .

China.

In een beschouwing over de Britse sancties tegen Damascus stelde het Chinese persbureau opmerkelijk genoeg dat HINDAWI voor zijn reis naar Groot-Brittanië gebruik had gemaakt van een vervalst Syrisch paspoort** . Voorzover dezerzijds bekend is hebben zelfs de Syrische autoriteiten dit verweer niet aangewend. Sterker nog, president Al-ASSAD heeft op een gegeven moment zelf gezegd dat HINDAWI de beschikking had over een Syrisch paspoort, maar dat hij dit reisdocument had gekregen in de tijd dat Damascus nog op gespannen voet stond met Jordanië.

Westeuropese communisten.

Volgens het Sovjetrussische persbureau keerde Roland LEROY, lid van het politburo van de Franse CP, zich in een vraaggespek met Radio Monte Carlo tegen de anti-Syrische campagne die in het Westen aan de gang was. De beschuldigingen tegen Damascus berusten naar zijn mening niet op feiten. Hij nam daarom krachtig stelling tegen "de druk die op Parijs wordt uitgeoefend om de betrekkingen met Syrië te verbreken"*** .

Het dagblad van de Britse CP meldde een dag na de veroordeling van HINDAWI dat de bom waar het om ging was gehuld in dubbelzijdig kleefmateriaal, waarop blijkens politiefoto's Hebreeuws schrift was blijven vastplakken. Toen dat tijdens het proces ter sprake kwam deelde de rechter mee dat de bom tijdens het eerste onderzoek op Heathrow, dat plaatsvond bij de balie van El AL, op een Israëliisch geschrift had gestaan en dat de letters zich toen aan het kleefband hadden gehecht**** . Dezerzijds wordt er rekening mee gehouden dat dit detail in de toekomst nog wel eens op zal kunnen duiken in campagnes om de Mossad alsnog aan te wijzen als de werkelijke architect van de verijdelde aanslag.

De Waarheid publiceerde op 14 november een beschouwing over de HINDAWI-affaire. Schrijver was de als vrijwilliger op de redactie werkzame Bob DE RUITER. Hij stelde in zijn artikel onder meer: "Welke lezing men er over de ontdekking van de zaak ook op na wil houden, aangenomen mag worden dat het incident in Londen niet meer dan de aanleiding is geweest voor een doelbewuste campagne tegen het bewind in Damascus". Het mag duidelijk zijn dat DE RUITER met deze evaluatie dichter bij de visie van Moskou c.s. zit dan bij het oordeel van de Nederlandse regering en de EG.

---

*CTK(Praag) dd. 27-10-1986.

**Xinhua dd. 25-10-1986.

***Tass dd. 10-11-1986.

****Morning Star dd. 25-10-1986.